

KULTUUR

Kuidas tulevad eriolukorraga toime Eesti teatrid?

Eriolukorra tõttu jäävad ära just kõige aktiivsemate teatrikuude märtsi ja aprilli etendused.

Keiu Virro
keiu.virro@epl.ee

Eestlased on tuntud teatrisõbrad. Kuidas teatrid esialgset seisu hindavad ja milliseid strateegiaid kavandavad? Viiruseepideemia tõttu välja kuulutatud eriolukord tähendab neile suurt lööki. Säärane juhtum on esmakordne nii riigile kui ka teatritele. Lihtsaid lahendusi ei ole ja ka kahju ulatus selgub alles aja jooksul. Esialgse, tõsi küll, üsna ähmas te piirjoontega ülevaate saab siiski teha.

Suuremate teatrimajade puhul tähendab ka suletud maja igapäevaseid kulutusi. Maja on vaja kütta, ventilatsiooniseadmeid töös hoida ja palju muud. Teatrihoonetele on iga tühjalt seistud päev märkimisväärne kulu. Üks selliseid on ligikaudu 10 000-ruutmeetrisel pindalaga Ugala. Viljandi teater oli üks esimesi epideemiale reageerijaid. Avalikkust teavitati etenduste ja proovide ärajätmisest juba enne eriolukorra väljakuulutamist.

Teatri avalike suhete ja turundusjuht Mari Nurk ütleb, et Ugala ärajäänud etendustele on pileti ostnud ligi 13 500 inimest. Märts-aprill on ühed tihedama graafikuga teatrikuud. Ent piletitulu ei ole teatri ainuke tuluallikas. Suletud on teatrikohvik, ära jäävad külalissetendused, konverentsid ja galad, mis tähendavad teatril renditulu. Samuti on ära jäänud või teadmata ajaks edasi nihkunud Uga-

ETENDUSKUNST

Uutmoodi striimimislahendus

Platvormi e-lektron liikmed on eriolukorra algusest peale aktiivselt võimalikele lahendustele mõelnud. Reede õhtust osaleti striimikontseptsiooniga häkatonil „Hack The Crisis“, mis sai punkti pühapäeva õhtul.

„Etenduskuude omapära seisneb energias, mis tekib koostöös etendajate ja publikuga - ilma publikuta pole etendust ja ilma etendajata pole üldse midagi. See tähendab, et tavaline veebiülekanne pole piisav publiku ega ka etendaja jaoks - alles jääb teleteatrit meenutav

Foto: Anni Örneleid

Hiljuti oli Ugala teater täis presidendiballi külalisi. Nüüd on lähikuude üritused edasi lükatud.

la juubelihooajaga seotud erisündmused.

„Lähituleviku vajaduste katmiseks on teatril endal ressursid olemas, kuid see kõik on elamine tuleviku arvelt,” sõnab Nurk. „Teatri elarve on pingelise tööga tasakaalu saadud ja kui nüüd meist mitteilenevatel põhjustel kaob Ugala juubelihooaja kulinatsioonihetkel ligi kahe kuu jooksul võimalus tulu teenida, siis ilma riigi abita oleme tõepoolest hädas.”

Olukord muutub iga tunniiga
Vanemuise teatrijuht Kristiina Alliksaar ütleb, et arvutama pole Vanemuine veel hakanud. Esialgu ei oska veel keegi aimata, kui pikalt eriolukord kestab ja mis võib sellega kaasneda. Ka Alliksaar rõhutab, et praegu on kõige olulisem inimeste tervis. Plaane veel tehtud ei ole, sest kriis eskaleer-

distantseeritud plass dokumentatsioonilaadne toode. e-lektron üritab välja töötada uutmoodi striimimislahendust, mis tooks etendaja ja iga üksiku vaataja n-ö ühte virtuaalsesse ruumi kokku, nii et kõigi osalejate kohalolu oleks tunda nii publikule kui ka etendajale,” selgitab Lond. Välismaised kunstnikud töötavad kodus ja kodumaised kunstnikud loodavad nad endiselt saali saada. „See võimaldaks sissetulekut nii kunstnikele, tehnikutele kui ka tehnikarentivatele firmadele.”

Raamatukapp töötab edasi

Rahvusraamatukogu e-laenu Raamatukapp töötab edasi. Raamatuid saab tellida ESTER-i keskkonnas, kus tellimisvalikust tuleb valida „RR Raamatukapp”. Raamatuid saab ööpäev läbi ka tagastada. **EPL**

Kuulutati välja kirjanike liidu romaanivõistlus

Eesti kirjanike liidu romaani-võistlusele oodatakse varem avaldamata eestikeelse proosa käsikirju, mille maht tühikuteta on vähemalt 200 000

tähemärki. Žürii hindab käsikirju anonüümselt, tööde esitamise tähtaeg on 1. veebruar 2021. Võistluse väljakuulutamise üritus lükatakse edasi. **EPL**

Kultuurisõbrad aitavad lööki pehmedada

Kõige rohkem saavad inimesed kriisi ajal abiks olla mõistva suhtumisega.

Keiu Virro
keiu.virro@epl.ee

Viirus ja sellega kaasnev eriolukord tähendab, et tugev hoop tabab paljusid valdkondi. Üks esimesi on kultuurivaldkond. Kuidas kahjusid vähendada? Paljud vaatavad tuge otsides esmalt kultuuriministeeriumi poole. Olukorra selgitamine ja lahenduste välja töötamine võtab veel aega. Ent kõige efektiivsemate lahendusteni viib kaasa mõtlemine. Alates eriolukorra välja kuulutamisest on inimesed ja institutsioonid seda ka aktiivselt teinud.

Näiteks ürituste korraldajad on saatnud ühispalve, kus paluvad riigilt abi. Samal ajal pakuvad nad seda omalt poolt ka vastu, kuivõrd üritusettevõtete seadmed ja varustus seisab praegu jõude.

Üleskutsed sotsiaalmeedias

Sotsiaalmeedias levivad üleskutsed võimaluse korral kultuuriüritustele kulutatud piletiraha mitte tagasi nõuda. Ühena esimestest kohalikus kultuurivaldkonnas sõnastas selle pianist Kirke Karja, kes viitas üleskutses Norra kolleegide sarnasele aktsioonile.

Sellise üleskutsu on teinud paljud organisatsioonid. Peale selle on Live Music Estonia ning piletimüügiühendused Piletilevi ja Ticketer inimesi üles kutsunud viivitama palvega,

Bon Jovi kontserdilava eelmisel suvel. Üritusettevõtete seadmed ja varustus seisab praegu jõude.

Foto: Ilmar Saabas

HÄKKIMISMARATON

Lahendused kriisist välja tulemiseks

Ka start-up-maailm ei maga. Accelerate Estonia ja Garage48 korraldasid 48-tunnise online-häktoni (häkkimismaratoni) „Hack the Crisis”. Eesmärk: arendada välja lahendused, mis aitavad Eestil koroonaviiruse kriisist tugevamini välja tulla ja luua konkurentsivõimeliseid kriisi-

et praegu ära jäetud või edasi lükatud sündmustele soetatud piletid tagasi ostetaks.

2020 minutit

Aktiivselt kaasamõtlejaid on teisi. Üheks suurepäraseks näiteks on Vanalinna hariduskollegiumi kitarriõpetaja ja Guitariumi juht Julia Reinman, kes on algatanud projekti „2020 minutit Eesti kultuuri heaks”. Pealkiri viitab kutse sisule: inimesi kutsetakse vabatahtlikult Eesti kultuuri heaks panustama. „Ilmselt saab iga tänulik kultuurisündmuse külastaja aru, kui palju tehakse tööd selleks, et miski nii väärtuslik publiku ette jõuaks, ning kui suur on kahju, mida ürituse korraldaja praeguses olukorras kannatab. Mul on ettepanek. Palun leia 2020 minutit ehk 33,66 tundi oma vaba aega, et anda oma panus kultuurisektori jalule aitamiseks,” kõlab üleskutsesotsiaalmeedias.

Illusiooni, et kõiki muresid ühe üleskutsesega lahendada saaks, tal mõistagi ei ole, seda enam, et kannatajaid on rohkem kui vaid kultuurivaldkond. Pühapäeva lõunal oli algatusega liitunud 49 inimest, ent lisandujaid tuli iga tunni- ga. Vahekokkuvõtteid plaanitakse tegema hakata nädala pärast. Soovijad saavad algatusega liituda Facebookis.

Viimaks mõnevõrra ebaajakirjanduslik üleskutsu lugejatele: üleüldise löögi pehendamiseks saab kaasa mõelda igauks. Head ideed, hoolimine, kaasa- ja edasimõtlemine on neil päevil oluline lisaresurss. ●

rub iga tunniga. Riigi sihtasutusena suheldakse peamiselt kultuuriministeeriumiga, kel läheb omakorda aega olukorra selgitamiseks.

Rahvusoperi Estonia peadirektor Aivar Mäe nendib

„Kutsun inimesi üles kaaluma võimalust etendustele ostetud pileti raha mitte tagasi küsida.”

„Meie jaoks on probleem tuum selles, et kui avalike sündmuste korraldamise keeld jääb pikemaks ajaks venima ja vabakutseliste loomeinimeste reservid hakkavad otsa lõppema, siis võib tekkida olukord, kus korraga vajavad väga paljud inimesed abi, et üldse oma eludega toime tulla,” sõnab Targo.

„Rahvusoperi Estonia peadirektor Aivar Mäe nendib samuti, et vara on veel konkreetseid hinnanguid anda, ent löök tuleb kahtlemata valus. Ajavahemikus 13. märtsist 1. maini toimuma pidanud etendustele on Estonia müünud 24 000 piletit, mis tuleb nüüd ümber vahetada või tagasi osta. Mäe ütleb, et kohe eriolukorra esimese päeva hommikul tehti Estonias ümber hooaja lõpu mängukava.

„Arajäänud etendustele pileti ostnud publikuga oleme pidevas kontaktis ja oleme inimestele väga tänulikud kannatlikkuse ja mõistva suhtumise eest.”
Väiksemate teatrite ja vabakutseliste olukord nõuab tulevalt korraldusest ja suurus-est teistsuguseid lahendusi. Kohati on olukord kergem, kohati keerulisem. Kaarel Targo teatrist Must Kast sõnab, et organisatsioonina pole teatril minust karta, kuivõrd toimitakse vabatahtlikkuse alusel. Töölepinguga töötajaid ei ole, pole ka rahalisi kohustusi, mida vahepeal katma peaks. „Samuti on esialgsete läbirääkimiste tulemusena selge, et ükski saali rendileandja ära

jäävate etenduste eest saalirenti ei küsi. Lühidalt: kui me ei mängi etendusi, siis pole meil ka kulusid,” ütleb Targo.

„Meie jaoks on probleem tuum selles, et kui avalike sündmuste korraldamise keeld jääb pikemaks ajaks venima ja vabakutseliste loomeinimeste reservid hakkavad otsa lõppema, siis võib tekkida olukord, kus korraga vajavad väga paljud inimesed abi, et üldse oma eludega toime tulla,” sõnab Targo.

Raha mitte tagasi küsida

Kanuti Gildi SAAL-i juht ja Baltoscandali eestvedaja Priit Raud nendib, et eriti nigelas seisus on praegu need asutused ja trupid, kes sõltuvad väga suuresti piletitulust, ja vabakutselised kunstnikud, kellel pole pidevat sissetulekut. „Sellest tulenevalt on ka Kanuti Gildi SAAL-is seis väga ebastabiilne. Kui kodus saalis saab veel planeerida uusi etendusi kevadeks ja sügiseks ning sellega kuidagigi olukorda päästa, siis välismaa etenduste ärajäämine on tõsine finantsprobleem.

Ta avaldab lootust, et kultuuriministeerium kohtleb kõiki etendusasutusi võrdsetel alustel ja ka väiksematel on lootust kompensatsioonile, kuna paljudes välisriikides on see samamoodi.

Ostetud piletid ostetakse tagasi või vahetatakse ümber. „Samal ajal kutsun inimesi üles kaaluma võimalust väiketeatrite etendustele ostetud pileti raha mitte tagasi küsida ja seeläbi toetada just vabakutselisi kunstnikke ja ühendusi,” sõnab Raud. ●